

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

EEN NIEUWE WIJZIGING VAN DE VOORRANGSREGELING

Het Staatsblad van 25 October 1947 bevat het besluit van 16 October 1947 dat zekere bepalingen van het besluit van 18 October 1946 en meteen de originele bepalingen van het Verkeersreglement wijzigt.

Men zal zich herinneren dat het besluit van 18 October 1946 zekere veranderingen aan het Verkeersreglement toebracht die op 21 December 1946 van kracht werden en andere die eerst vanaf 21 November 1947 zouden vigeren nl. de wijziging aan de prioriteitsregeling vervat in artikelen 50 tot 53 en art. 55. Waar voordien de wegen gerangschikt werden volgens zekere voorafbestaande uiterlijke kentekenen zou vanaf 21 November 1947 de rangorde der wegen in principe door verkeersborden geregeld worden. Dit had onbetwistbaar het grote voordeel op elk kruispunt een aan de omstandigheden aangepaste praktische voorrangsregeling mogelijk te maken. Inderdaad niet elke weg die niet verder dan de aansluiting loopt is noodzakelijk onbelangrijk, (de De Keyserley loopt dood op het Station); niet elke weg met tramsporen is druk (meer dan een tramlijn werd juist naar onbelangrijke zijstraten verlegd om drukke straten van het hinderlijke tramverkeer te ontlasten.)

Tegen deze prioriteitsregeling door verkeersborden kwam van zekere zijde protest op allerlei overwegingen. Overwegingen van financiële aard : wat gingen al die te plaatsen borden niet kosten ! Nogal ver gezochte argumenten van praktische aard werd erbij gehaald : wat ging gebeuren indien de omgekeerde gelijkzijdige driehoek — tegenhanger van het prioriteitsbord — op een druk kruispunt werd omgereden of uitgerukt ! Men beweerde dat het bestaan van tramwegen de noodzakelijkheid schiep aan de wegen waarop trams rijden het karakter van hoofdweg toe te kennen. Men beriep er zich op dat die voorrangsregeling

nergens anders bestond. (zie o.a. Royal Auto, nrs van Januari en Maart 1947.)

Het is niet onze bedoeling de thans ingetrokken voorschriften tegen die critiek te verdedigen. We wensen enkel aan te stippen dat voorrangsregeling door verkeersborden voorzien werd in Frankrijk door het interministerieel besluit van 31 December 1935, in Duitsland door de Ordnung van 13 November 1937; in Nederland door de Wegenverkeersbeschikking van 15 Februari 1939, (die nog van kracht moest worden toen de oorlog uitbrak) en door de Wegenverkeersregeling van 8 October 1941 die tijdens de oorlog uitgevaardigd werd en thans nog, menen wij, toepasselijk is.

Anderzijds mogen we de aandacht er wel even op vestigen dat de verkeersvoorrang die verleend wordt aan tramvoertuigen uiteindelijk slechts gemotiveerd is omdat die voertuigen een grotere remweg nodig hebben en aan spoorstaven gebonden zijn wat het voor die voertuigen materieel onmogelijk maakt een aantal verkeersvoorschriften die b.v. het uitwijken, voorsteken en kruisen regelen, na te leven. Dit belet echter niet dat het wenselijk zijn zou de tramvoertuigen aan zekere andere verkeersregelen te onderwerpen die voor de weggebruikers gelden. De verkeersregeling door kleurseinen en agenten geldt immers ook voor voertuigen op rails, wat zeker niemand afkeurt.

Beweren dat het een noodzakelijkheid is aan wegen met tramverkeer het karakter van hoofdweg toe te kennen is dan ook minstens overdreven. Ook zo we toegeven dat in algemene regel zulke wegen drukker zijn dan wegen zonder tramverkeer, blijft het waar dat al die algemene regelen te veel uitzonderingen kennen om het niet wenselijk te maken in elk concreet geval — die is op elk kruispunt — de voorrang te regelen op een wijze die aan dat

bepaalde kruispunt aangepast is. Allen met borden is zoiets mogelijk.

* * *

Het besluit van 16 October 1947 trekt de door besluit van 18 October 1946 gewijzigde artikelen 50, 51, 52, 53 en 55 in, doch wijzigd meteen dezelfde artikelen van het verkeersreglement die voordien van kracht waren.

Voor art. 50 en 51 komt die wijziging neer op een eenvoudige verbetering van de Nederlandse tekst.

Voor art. 52 en art. 53 betekent die wijziging een vereenvoudiging. Waar we vroeger in de bebouwde kommen vijf gehierarchiseerde hoofdwegen kenden, bestaan er nu slechts twee: 1° de openbare wegen met meer dan een rijweg; 2° de openbare wegen waarop minsten één spoorweg loopt. Beiden hebben gelijke waarde. De twee soorten hoofdwegen buiten de bebouwde kommen — nl. de radikale wegen en de wegen met kilometerpalen met roden kop — krijgen gelijke waarde, waar vroeger de laatste secundair waren ten opzichte van de eerste.

In hoeverre die vereenvoudiging van de reglementaire voorschriften een verbetering zal betekenen van het verkeer blijft een open vraag. Het wegvallen van hiërarchie tussen de hoofdwegen heeft als gevolg dat op talrijke kruispunten waar vroeger beide hoofdwegen een ongelijke waarde hadden, zij thans van gelijke waarde zullen zijn wat een veelvuldige toepassing van de prioriteit van rechts zal medebrengen. De prioriteit van rechts werkt echter strekkend op het verkeer van een drukke weg. Wie thans een weg met meer dan een rijweg volgt zal voorrang moeten laten aan het verkeer dat van rechts komt uit een straat met tramverkeer. Hetzelfde geldt buiten de agglomeratie voor de weggebruiker op een radiale weg ten opzichte van het verkeer op een rechts gelegen weg met kilometerpalen met roden kop.

De toekomst zal dan ook moeten uitwijzen of deze theoretische vereenvoudiging niet neerkomt op een complicatie van het verkeer.

Het ontnemen van het karakter van hoofdweg aan de openbare pleinen is in principe een verbetering daar er reglementair gezien praktisch geen openbare pleinen meer bestaan. In de enkele gevallen waarin het plein aan de definitie van art. 3 1° beantwoordt zal de weggebruiker op dat plein voorrang moeten laten aan het verkeer dat uit elke zijstraat komt. Inderdaad vermits hij rechts moet houden en centrifugaal moet rondrijden, liggen alle zijstraten aan zijn rechterhand.

Het in eenzelfde klasse onderbrengen van radiale wegen en wegen met kilometerpalen met roden kop brengt mede dat men nog meer dan vroeger die tweede weg aan de weggebruikers van de andere weg zal moeten signaleren door plaatsing van een kilometerpaal met roden kop op het kruispunt zelf.

Men kan inderdaad, zoals terecht de correctionele Rechtbank van Hoei bij vonnis van 3 December 1937 (R. G. A. R. 1938 nr 2734) opmerkt, redelijkerwijze niet van de weggebruikers vergen dat zij al de wegen met kilometerpalen met roden kop van buiten zouden kennen. Reglementair trouwens bestaan er slechts hoofdwegen of secundaire wegen op de kruispunten. Alleen daar is een weg met kilometerpalen met roden kop hoofdweg. Zoals een weg die op zijn volle lengte voorzien is van een hard wegdek, een secundaire weg is wanneer hij op een kruispunt geen hard wegdek heeft, zo moet men aannemen dat een weg, bebakend met kilometerpalen met roden kop, niet als hoofdweg kan worden aangemerkt zo hij op het kruispunt zelf de vereiste karakteristieken niet vertoont.

Nog een laatste bemerking: Het afschaffen van het prioriteitsbord ontnemt aan de gelijkzijdige driehoek zijn tegenhanger op de andere weg, zodat een rechts gelegen door driehoeksbord aangeduide weg niet als secundaire weg herkenbaar is van op de andere weg.

Robert ERKENS,
advocaat.

Zie hierachter onder de rubriek «Wetgeving» de tekst van het Besluit van 16 October 1947 betreffende de verkeerspolitie.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 29 September 1947.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. De Clippele.

Advocaat-Generaal: M. Colard.

Rechten van de verdediging. — Afstand van de pleegvormen van de verschijning voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

De pleegvormen van de verschijning voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling belangen de openbare orde aan in deze zin, dat indien zij tegen de wil van de verdachte in werden miskend of nagelaten, de rechten van de verdediging worden geschonden, vermits het instellen voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling van een tegenstrijdige bespreking tussen het openbaar ministerie en de verdachte juist

voorzien werd teneinde deze rechten te verzekeren. De verdachte kan derhalve van deze pleegvormen, ingesteld in zijn belang, afstand doen, vermits hij het recht heeft niet te verschijnen. (S. V. art. 223)

Janssen, De Sadeleer en Bollen.

Gelet op het arrest van 8 Mei 1947 gewezen door de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van Beroep te Luik, arrest niet betekend;

Gelet op de voorziening ingediend op 13 Mei 1947 door Janssen en door De Sadeleer, op 15 Mei 1947 door Bollen;

Aangaande de voorziening van tweede aanlegger, De Sadeleer:

Over het enig middel: afgeleid uit de schending van artt. 223 en 416 van het Wetboek van Rechts-

pleging in strafzaken, en van art. 9 van de wet van 1874 op de voorlopige hechtenis;

doordat aanlegger en zijn raadsman niet gehoord werden na de vordering van het openbaar ministerie besluitende tot de verwijzing vóór het Assisenhof, waarvan aanlegger de bevoegdheid betwist, alhoewel aanlegger en zijn raadsman, weliswaar, vóór de raadkamer verzaakt hadden aan de formaliteiten en termijnen van de oproeping, doch daardoor niet verzaakt hadden aan de oproeping zelf van beklagde en van zijn raadsman, oproeping die de openbare orde aanbelangt;

Overwegende dat blijkens een bescheid van de bundel, aanlegger en zijn raadsman schriftelijk verklaard hebben, uitdrukkelijk af te zien van de pleegvormen van art. 223 van het Wetboek van Strafvordering «namelijk van het verschijnen (van betichte) vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling»; dat daaruit volgt dat aanlegger afgezien heeft niet alleenlijk van de formaliteiten en termijnen van de oproeping, maar ook nog van het verschijnen en bijgevolg, — van de oproeping zelf — om te verschijnen;

Overwegende dat, weliswaar de pleegvormen van de verschijning, voorgeschreven bij art. 223, de openbare orde aanbelangen in deze zin, dat indien miskend of nagelaten tegen de wil van beklagde, zij de rechten krenken van de verdediging, daar zij voorzien zijn om deze rechten te verzekeren, door het instellen van een tegenstrijdige bespreking tussen het openbaar ministerie en beklagde vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling;

Overwegende echter dat van deze pleegvormen, ingesteld in het belang van beklagde, de beklagde bijgevolg mag afstand doen, vermits hij het recht heeft niet te verschijnen;

Waaruit volgt dat het middel ongegrond is;

(Het overige zonder belang);

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening; enz.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 25 September 1947.

Eerste voorzitter: M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever: M. Fontaine.

Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Pleiter: Mr Resteau.

Arbeidsongevallen. — Berekening van de lijfrente ten behoeve van de ascendenten op de dag van het overlijden van het slachtoffer.

De lijfrente, waarvan de rechtstreekse uitbetaling van een derde van het kapitaal door de bloedverwanten in de opgaande linie kan geëist worden, is de lijfrente berekend volgens de toestand van de belanghebbenden op het ogenblik van het overlijden van het slachtoffer. (Wet van 30 December 1929, artt. 4 en 5)

Algemene Kas der Nationale Belgische Federatie van Gebouwen en Openbare Werken t/
Leperre en Deryckere.

Gelet op het bestreden vonnis op 20 Juni 1946 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk;

Over het enig middel: schending van artikelen 97 der Grondwet; 1, 2, 4, 5 van het Koninklijk Besluit dd. 28 September 1931 tot samenschakeling der wetten d.d. 24 December 1903, 3 Augustus 1926, 15 Mei 1929, 30 December 1929 en 18 Juni 1930 op de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, gewijzigd door de Besluitwet van 9 Juni 1945 tot wijziging van sommige bepalingen van de wetgeving op de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen;

Doordat het bestreden vonnis beslist heeft:

- 1) dat bij gebrek aan welke wettekst ook dienaangaande, moet aangenomen worden dat de uitbetaling van het derde als kapitaal slechts beperkt is door de belangen van de rechthebbenden van het slachtoffer;

- 2) dat het voor de rechthebbenden onmogelijk zou zijn, na enige jaren, gebruik te maken van het vermogen door artikel 5 der samengeschatte wetten op de arbeidsongevallen hun toegekend indien het derde als kapitaal moest berekend worden op de dag van het overlijden van het slachtoffer, want die rechthebbenden zouden verplicht zijn een derde terug te betalen van de sedert het overlijden van het slachtoffer ontvangen lijfrente, hetgeen wellicht een derde van het gevraagd kapitaal zou overschrijden;

- 3) dat het billijk voorkomt en strookt met de geest van de wet dat het kapitaal, een derde van de lijfrente vertegenwoordigende, berekend weze vanaf de dag van de aanvraag tot uitbetaling van een derde in kapitaal, rekening houdende met de alsdan door de belanghebbenden bereikte ouderdom en waarschijnlijke levensduur,

dan wanneer men zich moet plaatsen op de datum van het overlijden van het slachtoffer om de aan zijn ascendenten te betalen levensrente te berekenen, en, bij wijze van gevolg, het derde in kapitaal van die rente;

Overwegende, dat André Leperre op 7 April 1943 slachtoffer werd van een dodelijk ongeval, terwijl hij in dienst was van de gebroeders de Meyere, ondernemers te Wevelgem, wier verantwoordelijkheid gedekt is door de aanlegster; dat hij als enige erfgenaam achterliet zijn vader en zijn moeder, thans verweerders;

Overwegende, dat, op 21 November 1943, de Vrederechter van het kanton Meenen verzocht werd uitspraak te doen over de vergoedingen die toekwamen aan de verweerders; dat dezen, gebruik makende van het vermogen aan de bloedverwanten in opgaande linie toegekend bij art. 5 van de wetten op de vergoedingen der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, samengeschateld bij Koninklijk Besluit d.d. 28 September 1931, vroegen dat hun een derde van de waarde der lijfrente, welke hun krachtens artikel 4 verschuldigd was, rechtstreeks zou uitbetaald worden; dat de Vrederechter, bij op dezelfde dag gewezen vonnis, hun in kapitaal het derde toekende van de waarde der lijfrente, berekend op de datum van de eis, rekening gehouden met de ouderdom en de waarschijnlijke

levensduur van de belanghebbenden op die datum; dat die beslissing, op hoger beroep, bekrachtigd werd;

Overwegende dat de voorziening aan dat vonnis verwijt dat het, om de aan de verweerders rechtstreeks uit te betalen sommen te bepalen, als basis heeft genomen de lijfrenten berekend volgens de toestand der partijen zoals deze was op 21 November 1943, dag van de eis, dan wanneer het als basis had moeten nemen de lijfrente berekend volgens de toestand der partijen op 7 April 1943, datum van het ongeval; dat de door de voorziening gestelde vraag deze is of artikel 5 der samengeschiedelde wetten, door de bloedverwanten op opgaande linie toe te laten te vragen dat hun het derde van de lijfrente rechtstreeks zou uitbetaald worden, de rente beoogt zoals deze blijkt uit de toestand der belanghebbenden op het oogenblik waarop de eis wordt ingediend, ofwel de lijfrente zoals deze blijkt uit de toestand van de belanghebbenden op de dag van het overlijden van het slachtoffer;

Overwegend dat artikel 4 der samengeschiedelde wetten op de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen beschikt dat aan de vader en de moeder van de getroffenene hetzij een wettig, hetzij een vóór het ongeval erkend kind, en voor zover hij noch echtgenoot noch gerechtigde kinderen achterlaat, een lijfrente verschuldigd is, waarvan het bedrag zal berekend worden naar de leeftijd van de getroffenene en van de rechtverkrijgende naar de maatstaf van 20 % van het jaarloon, voor elk der rechtverkrijgenden;

dat, volgens de eindbepaling van hetzelfde artikel de lijfrente verschuldigd is op de dag van het overlijden van de getroffenene; dat artikel 5 van dezelfde samengeschiedelde wetten beschikt dat de bloedverwanten in opgaande linie kunnen eisen dat hun een derde van de rente rechtstreeks wordt uitbetaald, en daaraan toevoegt dat de rechter zo voordelig mogelijk voor de eisers zal beslissen;

Overwegende, dat, bij gebrek aan strijdige bepalingen de bij artikel 5 bedoelde rente slechts de rente kan zijn waarvan de factoren in het voorgaande artikel bepaald worden: de rente berekend volgens de toestand op het oogenblik van het overlijden van het slachtoffer;

dat, door te beschikken dat de rechter zo voordelig mogelijk voor de eisers zal beslissen, de wet verstaat dat de rechter het verzoek zal inwilligen of verwerpen naar gelang van wat hem als het goed begrepen belang van de aanlegger voorkomt, maar niet dat hij, in de beslechting van de eis, van de wet mag afwijken;

Overwegende, dat het bestreden vonnis, door het tegenovergestelde te beslissen, artikelen 4 en 5 heeft geschonden van de samengeschiedelde wetten op de vergoedingen voortspruitende uit arbeidsongevallen;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden vonnis, enz.

HOF VAN VEBREKING

2de Kamer. — 31 Juli 1947.

Voorzitter: M. Fauquel.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Cocquéau des Mottes.
Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Verbreking (in strafzaken). — Neerlegging van cassatiememorie.

De cassatiememorie is niet regelmatig neergelegd, wanneer zij, naast een onleesbare handtekening, geen enkele vermelding bevat, waaruit de plaats en de datum van overlegging kan afgeleid worden. (S. v. artt. 422 en 424)

Masto Laurentius.

Gelet op het bestreden arrest op 2 Mei 1947 gewezen door het Militair Gerechtshof, zetelende te Gent;

Overwegende, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen:

En zonder in acht te nemen het verhoog dat bij de bundel gevoegd is, daar het niet bewezen is dat dit verhoog, waarvan de handtekening onleesbaar is en dat geen melding draagt waardoor zou kunnen vastgesteld worden waar en wanneer het overgelegd werd, regelmatig neergelegd werd;

Verwerpt de voorziening.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 21 Augustus 1947.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Cocquéau des Mottes.
Advocaat-Generaal: M. Colard.

Belastingen op het inkomen. — Omvang van de bedrijfsbelasting.

Behoudens de gevallen, waarin belastingvrijdom voorzien is, treft de bedrijfsbelasting de meerwaarde, die hetzij verwezenlijkt, hetzij vermeld werd in de rekeningen of inventarissen van de belastingschuldige, ongeacht de oorsprong en de aard ervan. (Samengeschiedelde wetten van 31 Juli 1943, art. 27)

Beheer van Financiën t/ N. V. Ryn-Schelde.

Gelet op het bestreden arrest op 30 September 1946 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het tweede middel: schending van artikelen 97, 111, 112 van de Grondwet, 25, 26, 27, 32 van de wetten betreffende de inkomstenbelastingen samengeschiedeld bij Koninklijk Besluit d.d. 31 Juli 1943 en van artikel 2 § 1 van de besluiten betreffende de nationale crisisbijdrage samengeschiedeld bij besluit van 31 Juli 1943 doordat het arrest verweerster van de betwiste aanslagen ontlast om reden dat het niet bewezen is dat zij zich verrijkt heeft;

Overwegende dat behoudens de bij artikel 27 § 2

bis der samengeschakelde wetten voorziene belastingvrijdom de bedrijfsbelasting de meerwaarde treft, hetzij verwezenlijkt, hetzij uitgedrukt in de rekeningen of inventarissen van de belastingsschuldige welke ook de oorsprong en de aard ervan wezen;

Overwegende dat het arrest beslist dat niet be-
wezen is dat de door de verzekeraar gestorte ver-
goeding de verweerster, feitelijk, zou verrijkt heb-
ben;

Overwegende dat die reden niet volstaat om de
verleende belastingvrijdom te rechtvaardigen; dat
de enkele inschrijving in de rekeningen en inven-
tarissen van een som die een meerwaarde uitmaakt,
een grond tot aanslag is behalve de gevallen van
belastingvrijdom;

Overwegende dat daaruit blijkt dat de bestreden
beslissing niet wettelijk gerechtvaardigd is;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest, enz.

HOF VAN VERBREKING

2de Kamer. — 29 September 1947.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetryns.

Advocaat-Generaal : M. Colard.

**Verbreking (in strafzaken). — Vergissing bij de aan-
haling van de tekst van de wet.**

*Wanneer de uitgesproken straf, dezelfde is als degene
die voorzien is door de op het misdrijf toepasselijke
wet, kan de vernietiging van het arrest niet geëist
worden, onder voorwendsel, dat er bij de aanhaling
van de wet een vergissing begaan werd. (S. v. artt.
411 en 414)*

Eskens t/ Raepsaet en Vandenplas.

Gelet op het bestreden arrest door het Hof van
Beroep te Gent op 2 April 1947 gewezen;

1. — Ten aanzien van de beslissing over de
publieke vordering :

*Omtrent het enig middel van verbreking : schen-
ding van artikel 97 der Grondwet, doordat er tus-
sen de beweegredenen van het aangeklaagd arrest
een tegenstrijdigheid bestaat, welke met een ge-
brek aan motivering dient gelijkgesteld, vermits
de betichtingen welke ten laste van eiser weerhou-
den worden, gesteund zijn op artikel 496 van het
Strafwetboek, terwijl toepassing wordt gedaan van
artikel 491 van het Strafwetboek betreffende het
misbruik van vertrouwen;*

Overwegende dat eiser, die vervolgd werd uit
hoofde van twee oplichtingen, bij het bestreden
arrest schuldig wordt verklaard aan de beide feiten
der telastlegging en veroordeeld wegens die feiten
tot twee straffen; dat het inzicht van het Hof van
Beroep eiser te veroordelen uit hoofde van inbreu-
ken op artikel 496 van het Strafwetboek des te
zekerder is dat het in zijn beschouwingen aan-
gaande de plichtigheid van eiser tot tweemaal toe
het woord oplichting heeft gebruikt;

Overwegende, dat het Hof van Beroep met bij de

aanhaling van de toegepaste wetsbepalingen arti-
kel 491 van het Strafwetboek betreffende het mis-
bruik van vertrouwen in plaats van artikel 496,
waarbij de oplichting wordt beteugeld, te vermel-
den, zichzelf niet heeft tegengesproken wat betreft
de aard der bewezen verklaarde wanbedrijven, maar
enkel een stoffelijke misslag heeft begaan welke
zonder invloed is op de geldigheid van de genomen
beslissing; dat immers naar luid van de artikelen
411 en 414 van het Wetboek van Strafvordering
wanneer, zoals in casu, de uitgesproken straf de-
zelfde is als degene die voorzien is door de op het
misdrijf toepasselijke wet, de vernietiging van het
arrest niet kan worden gevorderd, onder voor-
wendsel dat er bij de aanhaling van de wet een
vergissing werd begaan;

(Het overige zonder belang);

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening.

KRIJGSHOF TE LUIK

2de Nederlandse Kamer. — 13 Juni 1947.

Voorzitter : M. Goffinet.

Tweede burgerlijk magistraat : M. Kranzen.

Subst. Auditeur-generaal : M. de Borman.

Pleiter : Mr. J. Jenné.

1. **Getuige (in strafzaken). — Gevolgen van het ver-
zuim der beëdiging.**

2. **Misdrijven tegen de veiligheid van de Staat. —
Vreemdeling.**

1. *Krachtens de bepalingen van het Wetboek van Straf-
vordering is het verhoor van de getuige, die de voor-
geschreven eed niet heeft afgelegd, evenals het er
op gesteunde vonnis nietig. (Sv. art. 155.)*

2. *De vreemdeling, die de wapens tegen België of
diens bondgenoten heeft opgenomen kan krachtens
art. 113 S.W. niet vervolgd worden, daar dit arti-
kel het zijn van Belgische nationaliteit als vereiste
stelt.*

*Uit de Memoriën van Toelichting, die de besluitwet-
ten van 11 October 1916 en 17 December 1942
voorafgaan, blijkt, dat art. 118bis S.W. de beteu-
geling beoogt van de aan de vijand op ideologisch
en politiek gebied verstrekke steun. Het feit, dat een
Pool de wapens tegen Rusland heeft opgenomen,
zonder hieraan ruchtbaarheid te geven en zonder
zich ooit in uniform aan zijn Belgische medeburgers
te hebben vertoond, kan niet als politieke steun aan
de vijand beschouwd worden. (S.W. artt. 113 en
118bis)*

O. M. t./ Pietras.

Overwegende, dat uit het zittingsblad van de
Krijgsraad van Tongeren, blijkt, dat getuige Pisane
Karel, niet onder eed gehoord werd;

Overwegende, dat dit verhoor en het vonnis, dat
er zich op steunt eensluidend art. 155 van het
wetboek van strafvordering, nietig zijn;

Overwegende, dat uit het onderzoek voor het
Hof, gebleken is dat Pietras Boleslaus, geboren
werd te Bedrin, in Polen uit Poolse ouders; dat
het niet gebleken is dat hij de Belgische nationa-

liteit zou verworven hebben, dat insgelijks gebleken is dat beschuldigde op de leeftijd van 5 maanden als pleegkind werd aangenomen door de Belg Pisane Karel; dat hij zich over het algemeen goed gedroeg en geen politieke activiteit had, dat hij in Juni 1944, toen hij nog geen 18 jaar oud was, plotseling op een nacht verdween, en zijn pleegvader enkele weken nadien uit Duitsland vernam, dat hij zich had ingelijfd bij de SS.-troepen om het Bolsjevisme te bestrijden, dat hij nadien niet meer in België terugkwam, tenzij als gevangene;

Overwegende, dat beschuldigde geen Belg zijnde, niet kon vervolgd worden op grond van artikel 113 van het S.W.B. om de wapens tegen België of zijn bondgenoten te hebben opgenomen;

Overwegende, dat het algemeen bekend is dat in de loop der geschiedenis, Rusland zowel als Duitsland, overgegaan zijn tot de verdeling van Polen, dat thans nog een deel der Poolse bevolking Rusland, dat zich een gedeelte van het aan Polen in 1939 toebehorende grondgebied toegeëigend heeft, als vijand beschouwt, dat het in die omstandigheden logisch ware dat het Poolse gerecht zou te oordelen hebben over het gedrag van beschuldigde;

Overwegende, dat, wat hier ook van zij, beschuldigde enkel vervolgd wordt op grond van artikel 118bis van het S.W.B., dat uit de rapporten, welke de Besluitwetten van 11 October 1916 en 17 December 1942 voorafgaan, blijkt dat art. 118bis van het S.W.B. de beteugeling beoogt van de steun aan de vijand op ideologisch en politiek gebied;

Overwegende, dat uit het onderzoek voor het Hof gedaan niet gebleken is dat beschuldigde zich zou hebben plichtig gemaakt aan dergelijke feiten, dat het enkele feit van als Pool wapens te hebben opgenomen tegen Rusland, zonder hieraan ruchtbaarheid te hebben gegeven en zonder zich ooit in uniform aan zijne Belgische medeburgers te hebben getoond, niet als politieke steun aan de vijand beschouwd kan worden;

Het Hof, (.....);

Vernietigt het vonnis waartegen beroep;

De zaak tot zich trekkende en opnieuw wijzigende op bescheiden, waaruit verworpen wordt voormelde verhoor van getuige Pisane voor de krijgsraad;

Verklaart beschuldigde niet plichtig aan de hem ten laste gelegde feiten;

Dienvolgens spreekt hem vrij en verzendt hem van de vervolging zonder kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPEL

1ste Kamer. — 16 April 1947.

Voorzitter : M. Matton.

Rechters : M.M. Verfaillie en Talpe.

O.M. : M. Fr. Deviaene.

Pleiters : Mrs Lefere, Dezegher en Vanderghote.

Aansprakelijkheid van de overheid. — Sluiting van bedrijven wegens incivisme. — Bevoegdheid der Rechtbank.

Sedert het arrest van het Hof van Verbreking van 5 November 1920 (Pas. 1920, I, 183) wordt algemeen aangenomen, dat de rechtbanken bevoegd zijn om een oordeel te vellen over de daden, gesteld door de overheid en om eventueel burgerlijke sancties te treffen, wanneer burgerlijke of politieke rechten geschonden zijn.

De besluitwet van 22 Januari 1945 heeft aan de Minister van Ravitaillering, luidens art. 3, alinea 2, o.m. de bevoegdheid verleend bedrijven te sluiten waarvan de activiteit hem schadelijk voorkomt. Wanneer hij een dergelijke maatregel van sluiting beveelt, moet zulks geschieden binnen de perken van de hem verleende bevoegdheid en moet de maatregel wettelijk gemotiveerd zijn. De rechtbank is ongetwijfeld bevoegd na te gaan of de minister gehandeld heeft binnen de perken van de hem verleende bevoegdheid en of de door hem getroffen maatregel gemotiveerd werd volgens de door de wet gestelde vereisten. De sluiting van een bedrijf, bevolen krachtens art. 3, alinea 2 van de Besluitwet van 22 Januari 1945 en steunende op het beweerd incivisme van belanghebbende, is onvoldoende en onjuist gemotiveerd; zij is een machtsmisbruik, waardoor het recht van handel te drijven van de belanghebbende werd geschonden en geeft aanleiding tot schadevergoeding. (B.W., artt. 1382 e.v.)

Vandenamelle t./ Belgische staat en Lalmand Edgar.

Aangezien de vordering er toe strekt, verweerders, hetzij de eerste alleen, hetzij beiden samen, solidair en elk voor het geheel te horen veroorzaken eiser onmiddellijk in de mogelijkheid te stellen zijn handel op normale wijze uit te baten en om bovendien aan eiser een som van 8.000 frank per maand te betalen, te rekenen vanaf 1 December 1945, tot op de dag waarop eiser zijn normale handel kan hervatten;

Aangezien de Minister van Ravitaillering bij ministerieel besluit van 19 November 1945 op grond van de besluitwet van 21 Januari 1945 bevolen heeft dat de firma, uitgebaat door eiser, handelaar in granen en peulvruchten, zal gesloten worden;

Dat ingevolge dit besluit de zegels werden gelegd door de heer burgemeester einde November 1945;

Aangezien eiser beweert dat deze beslissing gebaseerd is op de loutere — niet eens bewezen — onvolledige en onjuiste bewering « dat gezien het gedrag van eiser tijdens de bezetting, het in werking houden van kwestieuze handelsonderneming onlusten zou kunnen veroorzaken op de gemeente Dranouter »;

Aangezien verweerders zich daartegen verzetten door de onbevoegdheid der rechtbank in te roepen, zich steunend op het beginsel der scheiding der machten;

Aangezien de bevoegdheid der rechtbank, sinds het arrest van het Hof van Verbreking in dato 5 November 1920 (Pas. 1920, I, 193) algemeen wordt aangenomen wanneer haar wordt gevraagd een oordeel te vellen over daden gesteld door de uitvoerende of administratieve macht en eventueel burgerlijke sancties te treffen zohaast aan een burgerlijk of politiek recht wordt tekort gedaan;

Aangezien in casu dient onderzocht te worden

indien, ja dan neen de Minister van Bevoorrading een handeling heeft gesteld binnen de voorwaarden die de wet bepaalt, zo hij dus ja dan neen, aan eiser een schade heeft veroorzaakt, toegebracht door een onrechtmatige daad of tekort aan een der burgerlijke of politieke rechten welke eiser als Belgische onderdaan bezit (Verbr. 11-5-1933, Pas. 33, 1, 223, Noot van P. G. Leclercq);

Aangezien eiser enerzijds beweert dat de Minister enkel een sluitingsmaatregel kan treffen ten gevolge van een inbreuk op de bevoorrading wat in casu het geval niet is; dat de Besluitwet van 22 Januari 1945 niet anders kan geïnterpreteerd worden;

Aangezien anderzijds verweerders daar tegenover aanvoeren dat de bevoegdheid van de Minister bepaald bij hogergenoemde besluitwet, niet enkel van repressieve doch tevens van reglementaire aard is; dat in uitvoering dezer laatste bevoegdheid een besluit van 6 September 1945 de algemene voorwaarden bepaalt, waaraan het verlenen van vergunningen onderworpen is; dat gezien in casu, een der voorwaarden namelijk burgertrouw niet vervuld was, de Minister volkomen het recht had te handelen zoals hij deed;

Aangezien het wel degelijk vaststaat en onder meer blijkt uit de tekst en de ratio der besluitwet van 22 Januari 1945 dat een reglementaire macht is voorzien; dat dit blijkt en uit het verslag aan de regent en uit de bewoordingen van artikel 3 van genoemd besluit welke het woord «reglementeren» uitdrukkelijk gebruikt; dat dit artikel daarbij bepaalt dat de Ministers en namelijk deze van Economische zaken, landbouw of ravitaillering de uitoefening van bedrijvigheden welke in hun bevoegdheid vallen, aan personen of bedrijven die deze aanwijzen, kunnen voorbehouden en de inrichtingen kunnen sluiten waarvan de bedrijvigheid hun overbodig of schadelijk voorkomt;

Aangezien verweerders aanvoeren dat kwestieuze sluiting steunt op een besluit van 6 September 1945 genomen op grond van besluit van 22 Januari 1945 gewijzigd, bij besluit van 5 November 1945, dat de algemene voorwaarden bepaalt voor het verlenen van vergunningen en derhalve een uitdrukking is van de hoger besproken reglementerende macht;

Dat zij beweren dat eiser in gebreke blijft hun het getuigschrift van burgertrouw voor te leggen zoals bepaald in artikel 1 al. 1 van hogervernoemd besluit van 6 September 1945 en dienvolgens zij het recht hadden kwestieuze onderneming te sluiten;

Aangezien de kwestieuze beslissing daarvan geen gewag maakt doch steunt op artikel 3, lid 2 van de besluitwet van 22 Januari 1945; dat ze namelijk bepaalt en voorhoudt dat genoemde firma schadelijk is voor het goed verloop der ravitaillering en dit schadelijk karakter poogt te bewijzen door voor te houden dat het in werking houden dezer onderneming onlusten zou kunnen veroorzaken in de gemeente gezien het gedrag van eiser gedurende de bezetting;

Aangezien de vraag zich alsdan stelt indien de rechtbank bevoegd is al dan niet de gegrondheid der motieven van de omstreden beslissing na te gaan en te onderzoeken;

Aangezien een arrest van het Hof van Beroep van Brussel in dato 27 November 1946 (R. W. 1947, 750) weliswaar beslist, dat de rechtbank onbevoegd is om over de geschiktheid van een maatregel van sluiting ingevolge artikel 3 van de Besluitwet van 22 Januari 1945 te oordelen; doch aan de rechtbank het recht niet expliciet of impliciet wordt ontzegd, na te gaan of de Minister bij het nemen van een Besluit in de perken van zijn bevoegdheid is gebleven, hem verleend door de Besluitwet van 22 Januari 1945; dat het daarbij immers uit de rechtspraak van het Hof van Verbreking blijkt dat de Staat als een particulier gehouden is aan de wet; dat hogergenoemd arrest daarvan impliciet gewag maakt, wanneer het het woord «oordeel» gebruikt, wat doet wijzen dat wat ook de macht is die aan de uitvoerende macht in zekere omstandigheden wordt gegeven, het niettemin onderhevig dient te blijven aan de wet en niet een beslissing mag treffen die enkel zou steunen op willekeur of misbruik van een ministeriële macht of subjectieve interpretatie van een besluit dat slechts van tijdelijke aard is;

Dat indien weliswaar hogergenoemd besluit de Minister ontslaat de door zijn diensten gedane vaststellingen in een proces-verbaal op te stellen of deze over te maken aan de bevoegde rechtsmacht, niettemin reeds daaruit blijkt en namelijk uit de woorden «vaststellingen» en «oordeel» dat er dan geen willekeurige beslissing dient getroffen doch dat deze beslissing dient gemotiveerd te worden volgens de algemene principes onzer wetgeving;

Dat indien de rechtbank, in akkoord met hogergenoemd arrest, aanneemt dat zij onbevoegd is om te oordelen over de geschiktheid van de genomene maatregelen, dat is of de kwestieuze onderneming schadelijk is voor de ravitaillering, zij niettemin voorhoudt dat zij bevoegd is te oordelen over de motieven die aan de basis zouden liggen van hogergenoemd schadelijk karakter;

Aangezien de door de verweerders aangehaalde motivering enkel steunt op het beweerd incivisme van eiser; dat deze bewering op geen enkel rechterlijke beslissing steunt, die kracht van gewijsde heeft bekomen, dat het verder voorkomt dat de plaatselijke politie en namelijk de heer Burgemeester van Loker die met de openbare orde wordt belast en er over te oordelen heeft, attesteert dat sinds de bevrijding de openbare orde niet werd gestoord door het in werking houden van bedoelde onderneming;

Aangezien de omstredene beslissing dus op onvoldoende en onjuiste motieven steunt; dat de Minister wel binnen de perken van het Besluitwet van 22 Januari 1945 heeft gehandeld, doch van dit besluit een verkeerde toepassing heeft gemaakt; dat zodoende hij gehandeld heeft als staatsorgaan en zijn persoonlijke verantwoordelijkheid in het gedrang niet komt;

Dat de rechtbank dienvolgens bevoegd is;

Aangezien verweerders aansprakelijk dienen gesteld voor de door hen veroorzaakte schade (Verbr. 5-11-1920, Pas. I, nr 193) gevolg van de verkeerde toepassing van kwestieuze besluitwet, welke een machtsmisbruik uitmaakt (zie advies P. G. Leclercq, blz. 224, zelfde Pas. als hoger);

Aangezien een burgerlijk recht van eiser hierdoor schade werd aangedaan en namelijk het recht van handel te drijven; dat dienvolgens deze laatste met recht en reden schadevergoeding kan eisen (zie P. G. Leclercq, blz. 223: Il a lieu à indemnité dès que l'acte gouvernemental viole un droit civil du demandeur; Planiol, 5e édit. II n° 863);

Gezien artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek;

Gezien de Minister hier als staatsorgaan heeft gehandeld en de Staat hier de verantwoordelijkheid van zijn aangestelde dient te dekken.

Aangezien de gevraagde schadevergoeding zijnde 5.000 fr. per maand voor winstderving vanaf December 1945 en 3.000 fr. per maand voor verlies van cliënteel en andere verliezen ietwat overdreven voorkomt; dat de tijd van abnormale grote winsten achter de rug is en het gemis aan fondsen bij de burgers sedert maanden de prijzen in tamelijke mate heeft doen dalen om niet te spreken van de immer stijgende concurrenties; dat daarop ingaande, een schadevergoeding van 5.000 fr. per maand als gemiddelde genomen best kan beantwoorden aan de geleden schade, welke op geldelijk gebied hoger kan aangezien worden in 1946 dan in 1947 en voor de toekomst;

Om deze redenen :

De Rechtbank, veroordeelt beide verweerders, solidaire, en elk voor het geheel onmiddellijk eiser in de mogelijkheid te stellen zijn handel op normale wijze uit te baten en dienvolgens de sluitingsmaatregel in te trekken en veroordeelt verder de eerste, de Belgische Staat, zijnde de Minister van Ravitaillering, hier optredend als aangestelde en de Minister van Financiën, optredend in dezelfde hoedanigheid om te betalen aan eiser ten titel van schadevergoeding een som van 5.000 fr. per maand te rekenen vanaf 1 December 1945 tot op de dag dat opheffing van de sluitingsmaatregel aan eiser zal betekend worden en deze weer normaal zijn handel kan hervatten;

Advies van het Openbaar Ministerie

Aangezien eisers de Belgische Staat in de persoon van de HH. Ministers van Ravitaillering en Financiën en de Heer Minister van Ravitaillering in persoonlijke nam gedagvaard hebben ten einde opheffing te bekomen van een sluitingsmaatregel van hun bedrijf door voornoemde Minister van Ravitaillering genomen bij besluit van 19 November 1945 en ten einde vergoeding te bekomen van de schade door en sedert de sluiting opgelopen, op grond van artt. 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek.

Aangezien verweerders de onbevoegdheid der rechtbank inroepen krachtens het beginsel van de scheiding der machten.

Aangezien de bevoegdheid der Rechtbank sinds het arrest van het Hof van Verbreking dd. 5 November 1920 (Pas. 1920, I, 193) algemeen wordt aangenomen; dat het Hof van Verbreking zich sindsdien bestendig aldus uitsprak (o.m. Cass. 23-2-1933, Pas. 1933, I, 139; Cass. 11-5-1933, Pas. 1933, I, 222); dat een vonnis van de burgerlijke rechtbank van Aarlen dd. 13 Juli 1946 (J. T. 1946, p. 473) dit principe nogmaals vaststelt: ...Que d'autre part, il est admis par une jurisprudence actuellement constante que les tribunaux deviennent compétents pour connaître des actes du pouvoir exé-

tif ou administratif et pour les sanctionner par les règles de la responsabilité aquilienne, dès qu'il y a lésion d'un droit civil ou politique »;

Aangezien het probleem, ter oplossing aan de rechtbank onderworpen, zich als volgt voordoet: « Is er schade toegebracht door een onrechtmatige daad (un fait illicite)? (cfr. Cass. 17-11-1927, Pas. 1928, I, 13);

Aangezien er geen controverse bestaat nopens het bestaan van het principe van het element « schade », het bedrag ervan daargelaten;

Aangezien dient onderzocht te worden of de schade het gevolg is van een onrechtmatige daad. Heeft, in casu, de Minister van Bevoorrading een handeling gesteld binnen de voorwaarden door de wet bepaald? (Zie de belangrijke nota van Procureur-Generaal P. Leclercq onderaan Cass. 11-5-1933, Pas. 1933, I, 223 e.v. 9: « Comme le pouvoir exécutif n'a pas d'autre faculté que celle que la Constitution et les lois prises en son execution lui accordent, il ne peut porter atteinte au droit du citoyen sur sa personne et ses biens que dans les conditions où la loi le lui permet. si, sans que ces conditions soient remplies, il lèse les droits des citoyens, l'Etat pourra, tout comme un particulier, être responsable, car il est, autant que le citoyen, soumis à la loi »);

Aangezien de bestreden beslissing, zijnde een besluit van 19 November 1945, als volgt luidt:

« De Minister van Ravitaillering,

Gezien de besluitwet van 22 Januari 1945 betreffende het beteugelen van elke inbreuk op de reglementering betreffende de ravitaillering van het land;

Overwegende dat, gezien het gedrag van de genaamde ... tijdens de bezetting, het in werking houden van de handelsonderneming, welke door hem uitgebaat wordt te ..., onlusten in de gemeente zou kunnen veroorzaken;

Overwegende dat voornoemde firma derhalve schade-lijk is voor het goed verloop van de ravitaillering;

Besluit:

Artikel 1: de firma uitgebaat door ... te ... zal gesloten worden.

Artikel 2: de burgemeester van ... wordt belast met de betekening van onderhavig besluit.

Artikel 3: onderhavig besluit wordt van kracht de dag van zijn betekening. »

Aangezien eisers beweren dat de Minister enkel een sluitingsmaatregel treffen kan tengevolge van een inbreuk op de ravitaillering, wat, in casu, het geval niet is; dat de besluitwet van 22 Januari 1945 niet anders kan geïnterpreteerd worden;

Aangezien verweerders daartegenover aanvoeren dat de bevoegdheid van de Minister, bij de besluitwet van 22-1-1945 bepaald, niet enkel van repressieve doch tevens van **reglementerende** aard is; dat, in uitvoering dezer laatste bevoegdheid, een besluit van 6-9-1945 de algemene voorwaarden bepaalt, waaraan het verlenen van vergunningen onderworpen is; dat, gezien in casu, één dezer voorwaarden niet vervuld was, de Minister volkomen het recht had te handelen zoals hij gehandeld heeft;

Aangezien het, bij onderzoek van de tekst en de « ratio » der besluitwet van 22 Januari 1945, zonder twijfel blijkt dat een reglementerende macht is voorzien; dat dit reeds voortvloeit uit het voorafgaand verslag aan de Regent: « De beteugeling van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land, — zegt bedoeld verslag — steunt hoofdzakelijk op de besluitwet van 27 October 1939. De bepalingen van deze besluitwet werden op 11 en 14 Mei 1940, 30 Augustus en 30 November 1944 gewijzigd. De laatste wijziging, deze van 30 November 1944, breidde de macht der Ministers van Economische Zaken,

van Landbouw en van Ravitaillering zeer uit wat betreft de aangelegenheden van economische aard; aldus liet zij de regering toe aan de producenten, die haar geen vertrouwen inboezemden, de levering der gerantsoeneerde producten te schorsen. (Nota van opsteller: reglementerende bevoegdheid).

Deze bepalingen zijn nochtans ontoereikend.

Inderdaad, buiten de economische maatregelen, dient men aan de inspectiedienst toe te laten ... enz.

Het doel van onderhavige bepalingen is de regering toe te laten met al de gewenste strengheid op te treden, inzonderheid tegen ... ».

Aangezien derhalve de woorden: « ontoereikend — buiten de economische maatregelen — inzonderheid » evenveel bewijzen zijn dat het doel en de motieven der vorige wetgeving, de reglementerende bevoegdheid inbegrepen, overgenomen werden in de besluitwet van 22 Januari 1945, echter in een verscherpt kader;

Aangezien die reglementerende macht vervolgens in de tekst uitdrukkelijk wordt bepaald, namelijk in art. 3: « De Ministers, die de Economische Zaken, de Landbouw of de Ravitaillering in hun bevoegdheid hebben, mogen, ieder wat hem betreft, de invoer, de productie, enz., verbieden, reglementeren en controleren.

Zij kunnen de uitoefening dezer bedrijvigheden voorbehouden aan personen of bedrijven, die zij aanwijzen of de inrichtingen sluiten, waarvan de bedrijvigheid hun overbodig of schadelijk voorkomt. »

Aangezien verweerders aanvoeren dat de sluiting steunt op een besluit van 6 September 1945;

Aangezien gemeld besluit, genomen op grond der besluitwet van 22-1-1945 en gewijzigd bij besluit van 5 November 1945, de algemene voorwaarden bepaalt voor het verlenen van vergunningen en derhalve een uitdrukking is van de hoger besproken reglementerende macht;

Aangezien anders niet voldoen aan één dezer voorwaarden, namelijk het voorleggen van een getuigenschrift van burgertrouw uitgereikt door het plaatselijk ravitailleringcomité van de exploitatiezetel, waarvan de vermeldingen niet betwist worden noch door een verslag van de Procureur des Konings of van de Krijgsauditeur noch door een ondertekende aanklacht waarvan de schrijver verantwoordelijkheid op zich neemt en die gewichtig en nauwkeurig genoeg is om door de Minister van Ravitaillering aanvaard te kunnen worden (cf. art. 1, al. 1 besluit 6-9-1945); dat verweerders, op deze basis, het recht hadden het toekennen of het behoud van hun vergunning aan eisers te weigeren (art. lid 1 besluit van 6-9-1945);

Aangezien de omstreden beslissing, was zij gesteund geweest op deze laatste gronden, en wou zij dit vragen, ongetwijfeld onaantastbaar ware geweest;

Aangezien dit echter niet specifiek het geval is; dat zij immers, zo niet expliciet dan toch impliciet steunt op de besluitwet van 22 Januari 1945 en meer bepaald op artikel 3 lid 2 ervan: « Overwegende dat voornoemde firma derhalve schadelijk is voor het goed verloop der ravitaillering »; dat zij dit schadelijk karakter poogt te bewijzen op grond van de beschouwing dat het in werking houden der ondernemingen, gezien het gedrag der uitbaters tijdens de bezetting, onlusten zou kunnen veroorzaken in de gemeente;

Aangezien de vraag zich stelt of de Rechtbank bevoegd is om de al dan niet gegrondheid van de motieven der omstreden beslissing te onderzoeken;

Aangezien een arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 27 November 1946 (Rechtskundig Weekblad 23-2-1947, 750) het vraagstuk negatief schijnt op te lossen; dat bedoeld arrest, na het principe belicht te hebben dat de Ministers van Economische Zaken, van Landbouw of van Ravitaillering, op voet van art. 3

der besluitwet van 22 Januari 1945, de sluiting kunnen bevelen tegenover de inrichtingen waarvan de bedrijvigheid hun overbodig of schadelijk voorkomt, onafhankelijk van de rechterlijke sluiting voorzien bij artikel 9 par. 5 en de voorlopige sluiting door de Procureur des Konings of door de onderzoeksrechter, voorzien bij artikel 11 par. 2 van zelfde besluitwet, bepaalt dat de sluiting aan de Minister van Bevoorrading voorbehouden alleen steunt op zijn oordeel dat een inrichting overbodig of schadelijk is, zonder dat hij verplicht is een proces-verbaal aangaande de vaststellingen door zijn diensten gedaan te doen opstellen en aan de bevoegde rechtsmachten over te maken; dat, wanneer de Minister van Bevoorrading binnen de perken van zijn bevoegdheid is gebleven met de sluiting te bevelen, de rechterlijke macht onbevoegd is om zich over de geschiktheid van deze maatregel uit te spreken;

Aangezien gemeld arrest vooreerst de reglementerende bevoegdheid, hoger uiteengezet, vaststelt en vervolgens bepaalt dat de uitoefening dezer macht onafhankelijk is van het opmaken van een proces-verbaal en het overmaken ervan aan de bevoegde rechtsmacht, wat volkomen strookt met de hoger aangegeven uiteenzetting;

Aangezien, naar het oordeel van het Openbaar Ministerie, de gevolgtrekking door bedoeld arrest uit het voorgaande gehaald niet dient geïnterpreteerd te worden in die zin dat de Rechtbank onbevoegd zou zijn om de geschiktheid van de maatregel te onderzoeken, wanneer de Minister gehandeld heeft binnen de enge perken van de bevoegdheid hem verleend door de besluitwet van 22 Januari 1945; dat het immers uit de Rechtspraak van het Hof van Verbreking blijkt (cf. supra) dat de Staat, evenals de particulier, onderworpen is aan de wet en derhalve aan gans de wet;

Aangezien derhalve om het even welke beslissing dient gemotiveerd te worden; dat het gebruik van het woord « oordeel » in gemeld arrest dit impliciet insluit; dat een « oordeel » niet gelijk te stellen is met een loutere beschouwing, zelfs niet een loutere wilsuitdrukking, en a fortiori, niet met een willekeurige uitdrukking; dat het woord « oordeel » een met redenen omklede beschouwing insluit;

Aangezien bedoeld arrest bepaalt dat de Minister de vaststellingen door zijn diensten gedaan niet onder vorm van proces-verbaal dient te laten opstellen of over te maken aan de bevoegde rechtsmacht; dat er nochtans uit die tekst dient afgeleid te worden dat er vaststellingen moeten gedaan worden; dat uit het samenbrengen der woorden « oordeel en vaststellingen » de noodzakelijkheid blijkt van de **motivering** der beslissing;

Aangezien het arrest bepaalt dat de Rechtbank de geschiktheid van de maatregel niet onderzoeken mag, wat niet gelijk te stellen is met het onderzoek naar de **motieven**; dat deze laatste het beweerd **schadelijk** karakter der onderneming moeten doen uitschijnen;

Aangezien het beweerd incivisme van eisers vooralsnog niet door een **definitieve** rechterlijke beslissing is uitgemaakt; dat de vaststellingen door de diensten van de Minister daaromtrent gedaan derhalve nog niet in rechte kunnen aangenomen worden;

Aangezien derhalve het gevaar voor onlusten op de gemeente wegens bedoeld incivisme een wettelijke basis mist; dat de diensten van de Minister trouwens onbevoegd zijn om vaststellingen te doen in verband met de openbare orde; dat, ingevolge de gemeentewet, de openbare orde tot de bevoegdheid behoort van het hoofd der plaatselijke politie, zijnde de burgemeester; dat deze attesteert dat sinds de bevrijding de openbare orde in generlei mate werd gestoord door het in werking houden van bedoelde ondernemingen;

Aangezien de omstreden beslissing derhalve steunt op onvoldoende, zelfs onjuiste motieven;

Aangezien, in casu, de betrokken Minister weliswaar binnen het kader van de besluitwet van 22 Januari 1945 heeft gehandeld doch een verkeerde toepassing ervan heeft gemaakt;

Aangezien echter de persoonlijke verantwoordelijkheid van de Minister niet in het gedrang komt; dat hij immers opgetreden is als Staatsorgaan en binnen het kader der besluitwet van 22 Januari 1945;

Om deze Redenen :

Verlenen een gunstig advies tot opheffing van de sluitingsmaatregel;

Voegen ons naar de wijsheid der Rechtbank om het bedrag der opgelopen schade te bepalen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1ste Kamer bis — 24 Juni 1947.

Voorzitter : M. Moorkens.

Pl. Rechters : M.M. J. Aerts en Raynaud.

Pleiters : Mrs. E. Deckers, Meeus en J. Mertens.

1. Gemeentebelastingen. — Kaaigelden.

2. Bevoegdheid en aanleg. — Wijze waarop zij bepaald worden.

1. *De vergoedingen, die aan de stad betaald moeten worden voor het gebruik van de kaaien en voor daarachter liggend openbaar domein, zijn geen huurgelden maar kaairechten, d.w.z. onrechtstreekse gemeentebelastingen. (Gemeentewet, art. 76,5°)*
2. *De bevoegdheid en het beloop van de laatste aanleg worden bepaald door de aard en het bedrag van de rechtsvordering. Wanneer de eis uit verschillende onderdelen bestaat, die voortspruiten uit dezelfde oorzaak, worden deze onderdelen samengeteld teneinde de bevoegdheid en de aanleg te bepalen. (R. v. artt. 21 en 23)*

Stad Antwerpen t/ Heuvelmans en Domeinendienst voor Oorlogsbuit.

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van beroepster ertoe strekt betaling te bekomen van eerste beroepene voor het benutten van kaaien en gronden der Amerikadok; 1° voor grond achter nr 57 en 58 van de dokken, oppervlakte 14.000 m² termijn van 19 April tot 31 Mei 1946 met zegelrecht : 34.320,70 fr.;

2° voor verblijf van oud metaal op kaai 55-56 van 19 April tot 15 Mei 1946 : 1.018,80 fr., tezamen 35.339,50 fr.;

Dat het een partij oud metaal gold voor de Domeinendienst voor oorlogsbuit ter plaats opgestapeld, voor dewelke deze de huurgelden of kaairechten betaalde tot op 18 April, maar die alsdan werden verkocht aan Heuvelmans;

Dat deze laatste beweerde dat volgens de verkoopvoorwaarden de verkoper gehouden was de huurgelden of kaairechten te blijven betalen tot op het ogenblik der weghaling;

Dat dienvolgens de Stad Antwerpen dagvaardde om de ene bij gebreke aan de andere te horen verwijzen tot betaling van bovengemelde sommen;

Overwegende dat in het vonnis a quo de eerste rechter zich onbevoegd heeft verklaard ratione

materiae voor wat betreft de som van 34.320,50 fr., om reden dat het bedrag zijne algemene bevoegdheid te boven gaat, en deze som niet als een huurgeld mag aangezien worden, ter zake waar hij bevoegd is krachtens de bijzondere bevoegdheid van art. 3 der wet op de bevoegdheid;

Overwegende dat de vraag die dus aan de Rechtbank onderworpen wordt deze is : te weten of de vergoedingen betaald aan de Stad voor het gebruik van de kaaien, en daarachter liggend openbaar Domein huurgelden zijn, met andere woorden, of er tussen de Stad en de gebruiker van de kaaien een huurovereenkomst bestaat;

Overwegende dat de Stad in haar argumentering vooral tracht te bewijzen dat openbaar domein in zekere omstandigheden en voorwaarden voor verhuur vatbaar is;

Overwegende dat beroepster hier schijnt te verwarren met een vergunning want volgens algemene rechtsleer en rechtspraak kan het openbaar domein slechts het voorwerp uitmaken van een vergunning of een bezetting mits vergunning;

Overwegende dat beroepster een arrest van het Hof van Beroep te Brussel inroept dd. 24-12-1936 waarin uit art. 77, 5° Gem. Wet wordt afgeleid dat verhuringen kunnen geschieden, vermits dit artikel aan de goedkeuring der Bestendige Deputatie onderwerpt de besluiten van de Gemeenteraad over de reglementen en tarieven betreffende de heffing van het plaatsgeld (prix de location) in hallen, jaarmarkten, markten, slachthuizen, enz.;

Dat echter het gebruik van het woord huurgelden in de Franse tekst nog niet bewijst dat het hier een ware huurovereenkomst geldt in de zin van art. 3 der wet op de bevoegdheid, vermits in de Nederlandse tekst alleen gesproken wordt van « plaats en standsgelden »;

Overwegende dat de gevorderde bedragen overigens niet geïnd worden op grond van een gemeentereglement dat verordend werd krachtens art. 77, 5° gem. Wet maar wel krachtens art. 76 gem. Wet in welk art. het recht van de Gemeente om belastingen te heffen geregeld wordt, wat bewezen wordt door het feit dat dit reglement niet alleen door de Bestendige Deputatie maar tevens door Koninklijk Besluit moest worden goedgekeurd;

Overwegende dat hieruit voortspruit dat het hier geen huurgelden betreft, maar kaairechten zoals de Stad zelve en te recht in hare besluiten de som van 1018,20 fr. betitelt, die tenzelfden titel als het bedrag van 34.320,70 fr. gevraagd wordt;

Overwegende dat de eerste rechter zich dus te recht onbevoegd verklaarde;

Wat het gedeelte van de eis strekkende tot de betaling van 1.003,20 fr. betreft;

Overwegende dat deze post geen afzonderlijke vordering uitmaakte maar een bestanddeel van een totale vordering;

Dat inderdaad de oorzaak van de vordering een is, en het voorwerp hetzelfde, het gaat over een partij oud ijzer of oorlogsbuit door de Dienst der Domeinen neergelegd op verschillende nummers van de Amerikadok, en door hem in blok voortverkocht aan Heuvelmans;

Dat de Vrederechter zich dus ook voor dit ge-

deelte bij toepassing van art. 21 en 23 der Wet van 25 Maart 1876 diende onbevoegd te verklaren;

Overwegende dat beroepen dan ook bij incidenteel beroep waarvan de ontvankelijkheid niet betwist wordt, besluiten dat het vonnis van de eerste rechter in zijn beschikking over het bedrag van 1.018,20 fr. zou worden te niet gedaan, en voor recht gezegd dat hier ook de Vrederechter onbevoegd was om van de eis te kennen;

Om deze redenen :

De Rechtbank, (.....);

Ontvangt het beroep en insgelijks het incidenteel beroep, en daarover rechtdoende;

Zegt voor recht dat de Vrederechter onbevoegd is om over de eis te kennen in zijn geheel;

Verklaart het beroep dus ongegrond voor wat de beschikking van het vonnis betreft waarbij de Vrederechter zich onbevoegd verklaard heeft;

Bevestigt dit gedeelte van het bestreden vonnis;

Rechtdoende over het incidenteel beroep verklaart dit gegrond, doet de beschikking van het bestreden vonnis te niet wat het bedrag van 1018.20 frank betreft wegens onbevoegdheid van de rechter;

Verwijst beroepster in alle kosten zo van de eerste rechter als van beroep, behalve de kosten van de oproeping in vrijwaring die ten laste van aanlegger in vrijwaring blijven.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

5 Juni 1947.

Voorzitter : M. de Necker.

Rechters : MM. Kerkhove en D'Haese.

Pleiers : Mrs L. Bosmans en E. Van den Berghe.

1. Aansprakelijkheid voor dieren. — Schuldvermoeden juris et de jure. — Kruisen van een auto vormt geen overmacht.
2. Schade. — Berekening van de vergoeding voor niet-gebruik van auto.

1. Voor de door een dier toegebrachte schade wordt de eigenaar of de gebruiker, zolang het tot zijn dienst staat, aansprakelijk gesteld. Het schuldvermoeden ten laste van de eigenaar of van de persoon, die zich van het dier bedient, wordt door de rechtspraak eensgezind als van absolute aard zijnde beschouwd, zodat alleen bewijs van positieve overmacht of eigen schuld van de benadeelde de aansprakelijkheid wegneemt.

Het kruisen van een auto, die geen ongewoon hevig gerucht maakt en die op voldoende afstand door de geleider der dieren kan worden opgemerkt, kan niet als een geval van overmacht worden aangezien. (B.W. art. 1385)

2. Een vergoeding van 100 fr. per dag voor niet-gebruik van een auto moet als voldoende worden geacht, daar de duur van afschrijving voor een nieuwe auto op vier jaar wordt bepaald.

Desmet t/ Scherpeneel.

Overwegende dat de vordering er toe strekt verweerder te horen verwijzen om aan eiser te betalen, ten titel van schadevergoeding voor de schade veroorzaakt door een koe aan een auto toebehorende

aan eiser, een som groot 22.571 fr. met de wettelijke intresten van den 44n dag af na het ongeval of in elk geval met de gerechtelijke rente en de gerechtskosten;

Overwegende dat eiser de 25 Augustus 1945, met zijn personenauto, welke hijzelf stuurde, op de baan reed van St-Denijs naar Kooigem; dat verweerder, die uit tegenovergestelde richting kwam, op dezelfde baan met zijn knecht twee koeien naar de weide leidde; dat even voor de kruising, een der koeien zich losrukte en naar het midden der baan liep, recht op de auto van eiser; dat deze al het mogelijke gedaan heeft om het dier te ontwijken doch vruchteloos, daar het dier zich vlak op de auto gooide en deze beschadigde;

1. Nopens de verantwoordelijkheid :

Overwegende dat verweerder aanvoert dat eiser de koeien met hun geleiders zag afkomen; dat een der koeien tekens van schrik vertoonde en het eiser dus geboden was zijn snelheid te vertragen, zelfs uit te wijken of stil te houden (art. 69 K. B. 1-2-1934); dat hij beweert dat eiser de nodige voorzichtigheidsmaatregelen bij het naderen der dieren niet heeft genomen en hij aldus verantwoordelijk is voor het ongeval;

Dat verweerder staande houdt dat hij geen onvoorzichtigheid of fout begaan heeft, daar hij de voorzorg had genomen om iedere koe te laten leiden en dat het bij louter toeval is door het gerucht van de auto, dat een der koeien zich losrukte;

Overwegende dat de eigenaar van een dier, zolang het tot zijn dienst staat, verantwoordelijk is voor de schade door het dier veroorzaakt, hetzij het dier onder zijn bewaking is, hetzij het verdwaald of ontsnapt is;

Overwegende dat de fout welke door de wet vermoed wordt te bestaan, ten laste van de eigenaar van een dier, of van deze die het gebruikt, een fout is die bestaat in de bewaking van dit dier;

Overwegende dat het vermoeden van schuld, vervat in art. 1385 B. W., het karakter heeft van een onweerlegbaar vermoeden; dat zulks door de huidige rechtspraak eenparig aangenomen wordt; dat bijgevolg de verantwoordelijkheid van de bewaker van het dier slechts zal ophouden, dat het vermoeden van schuld slechts zal vervallen, indien hij bewijst dat het ongeval veroorzaakt werd door overmacht, toeval of door de eigen schuld van het slachtoffer (Verbr. 23 Juni 1932, Pas. 1932, I, 200);

Overwegende dat uit het strafrechtelijk onderzoek niet is gebleken dat het dier tekens van schrik heeft vertoond op het ogenblik dat de auto naderde of nog op zulke afstand was dat de geleider had kunnen stoppen; dat het evenmin bewezen is dat de auto een ongewoon hevig gerucht zou gemaakt hebben, tengevolge van hetwelk een der koeien zich zou losgerukt hebben;

Overwegende dat het kruisen van een auto geen onvoorzienbaar feit is; dat er dus van overmacht geen spraak kan zijn;

Overwegende dat verweerder dus niet bewijst dat het ongeval veroorzaakt werd door overmacht, toe-

val of door de eigen schuld van het slachtoffer; dat hij bijgevolg verantwoordelijk is voor de schade door zijn dier veroorzaakt;

II. *Nopens het bedrag der schade :*

Overwegende dat eiser vordert : 1° voor schade aan de auto : a) voor berging en herstelling van het gangwerk, taks inbegrepen, 6.891 fr.; b) voor herstelling van het koetswerk, voettreden, ruiten, lichten, enz., taks inbegrepen 6.880 fr.; 2° om zijn auto niet te hebben kunnen gebruiken gedurende 44 dagen : 8.800 fr., hetzij 200 fr. per dag;

Overwegende dat verweerder zich steunende op de gegevens die verstrekt werden door de heer Charles Roegiers, deskundige, die door de verzekeringsmaatschappij « Le Secours de Belgique » aangesteld werd om de schade te schatten, beweert dat het bedrag der gevorderde schade zeer overdreven is; dat de beschadigde auto een oude Minerva is met ingesloten stuurinrichting, bouwjaar 1931-1932; dat er een percentage moet voorzien worden uit hoofde van slijtage, en dat, wat de schade aan de motor betreft, deze niet veroorzaakt werd door het ongeval, maar door de chauffeur van eiser, die na het ongeval zijn baan heeft vervolgd;

Overwegende dat vermelde deskundige de schade aan de auto bepaalde op 5.267,50 fr. taks inbegrepen, en de duur der herstellingen op tien dagen;

Overwegende dat eiser, aangaande de schade aan zijn voertuig het volgende aan de rijkswacht heeft verklaard : « De schade aan mijn auto kan ik zelf niet bepalen, maar er zijn twee lichten gebroken langs de linkerzijde, de linker voorvleugel is gans ingedrukt, de motor is verplaatst, het handvat van de linkerdeur is gebroken en de verf is geschonden door de hoornen der koe »;

Overwegende dat eiser een facture voorlegt die 6.880 fr. bedraagt en betrekking heeft op de schade welke vermeld is in de strafbundel; dat deze som dus aan eiser dient toegekend te worden;

Overwegende dat eiser niet bewijst dat de schade aan de motor veroorzaakt werd door het ongeval; dat hij niet betwist dat, na het ongeval, zijn chauffeur zijn baan heeft vervolgd;

Overwegende dat de schade aan de motor niet tegensprekelijk werd vastgesteld; dat eiser verweerder niet doen dagvaarden heeft in kortgeding ten einde door de rechter een deskundige te horen benoemen die de toestand van kwestieuze auto, na het ongeval, zou beschreven hebben, dat bijgevolg de gevorderde som van 6.891 fr. voor schade aan de motor in rechte niet gegrond is;

Overwegende dat eiser een som vordert groot 8.800 fr. hetzij 200 fr. per dag om zijn auto niet te hebben kunnen gebruiken gedurende 44 dagen; dat hij een getuigenschrift overlegt waarbij een zekere Dewaele Richard van St-Denijs verklaart zijn auto te hebben verhuurd aan eiser van de 25 Augustus tot 8 October 1945 tegen 200 fr. per dag;

Overwegende dat verweerder vraagt de duur der derving te bepalen op tien dagen en de vergoeding vast te stellen op 100 fr. per dag;

Overwegende dat eiser aanvoert dat het ongeval

zich voordeed de 25 Augustus 1945, dat op 27 Augustus 1945 een aangetekend schrijven werd verzonden aan verweerder door zijn verzekeringsmaatschappij; dat zes weken later de deskundige van de verzekeringsmaatschappij van verweerder de auto kwam bezichtigen; dat het in alle geval aan verweerder te wijten is dat de auto gedurende 44 dagen onbruikbaar was;

Overwegende dat eiser erkent dat de auto op tien dagen kon hersteld worden;

Overwegende dat blijkt uit een schrijven dd. 10 November 1945 van de deskundige Roegiers dat deze bij het ontvangen van een schrijven van « Le Secours de Belgique », in datum van 22 September 1945, zich onmiddellijk begeven heeft bij de hersteller Dedecker te Moeskroen en dat de herstellingen reeds geëindigd waren; dat de auto, op dit ogenblik, zich reeds bevond in een autogarage te Avelgem, alwaar de deskundige vaststelde dat men bezig was met de motor geheel na te zien; dat bijgevolg eiser ten onrechte, uit hoofde van derving van zijn auto, vergoeding vordert voor de periode gaande van 25 Augustus 1945 tot 8 October 1945;

Overwegende dat in acht genomen de duur der herstellingen, de tijd die gewoonlijk verloopt voor het tegensprekelijk vaststellen van het beschadigde voertuig en het feit dat op het ogenblik van het ongeval, de garagehouders niet overlast waren, de duur der derving dient bepaald te worden op achtten dagen;

Overwegende dat de som die gevorderd wordt per dag voor huur van een auto in plaats van het beschadigd rijtuig of 200 fr. zeer overdreven is; dat de som welke verweerder aanbiedt te betalen, hetzij 100 fr. per dag, voldoende is, wanneer men in acht neemt dat de duur van afschrijving van een auto, nieuw, bepaald wordt op vier jaar;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Verwijst verweerder aan eiser te betalen ten titel van schadeloosstelling, enz.

NOOT: Betreffende het door de rechtspraak thans algemeen aangenomen absolute karakter van het schuldvermoeden zie men o.m. De Page, II, nr 1015; Kluykens, De Verbintenissen, nr 400.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

19 Augustus 1947.

Voorzitter : M. Blauwaert.

Rechters : M.M. Maes en Neyrinckx.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Pleiters : Mrs. Brouns en Muller loco Bruyninckx.

Bevoegdheid. — Gemengde rechtsvorderingen.

Wanneer rechtsvorderingen gedeeltelijk tot de normale bevoegdheid behoren van de burgerlijke rechtbank en gedeeltelijk tot de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel moet de burgerlijke rechtbank verkozen worden. De handelsrechtbank moet zich onbevoegd verklaren indien voor die jurisdictie werd gedagvaard. (R.V. artt. 37bis en 37ter.)

Van Bergh t/ Van Nauw en Robbrecht.

Aangezien de eis er toe strekt: « beide gedaagden zich solidairlijk te zien en te horen veroordelen, of de een bij gebrek aan de andere, om aan de aanlegger te betalen, voor de redenen uiteengezet in de inleidende dagvaarding, de sommen van: 1° fr. 4.305,80 voor herstellingskosten; 2° fr. 2.250,00 vergoeding voor verletdagen; 3° fr. 5.000,— wegens waardevermindering van de beschadigde auto; hetzij samen: fr. 11.555,80; dit alles met de gerechtelijke kosten en intresten en verklaring dat het te vellen vonnis zal uitvoerbaar zijn niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg »;

Aangezien de aanlegger, tot staving van zijn eis, aanvoert dat, op 28 Februari 1947, rond 12 uur, zijn personenwagen, merk Anglia (Ford), jaar 1946, geparkeerd stond uiterst rechts, tegen de boord van het voetpad, rechtover de kerk van Zwijndrecht, in de richting van Beveren-Waas;

dat zijn auto, plots, aan de achterkant werd aangereiden door een autobus gevoerd door eerste gedaagde, rijdende voor rekening van tweede gedaagde, eigenaar van de autobus;

dat de aanrijding uitsluitend te wijten is aan de schuld van eerste gedaagde, terwijl de tweede gedaagde verantwoordelijk is voor zijn aangestelde;

Aangezien uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de vordering tot schadevergoeding gezamenlijk uitgeoefend wordt tegen een handelaar, tweede gedaagde, uitbater van een vervoerdienst, en tegen een niet-handelaar, eerste gedaagde, deze laatste gedagvaard als aangestelde van tweede gedaagde, gelast een vervoerdienst per autobus te verzekeren voor rekening van laatstgenoemde;

Aangezien dat de rechtsvordering, die tot grondslag heeft één en zelfde feit en één en zelfde verbintenis, waarvan de uitvoering hoofdelijk vervolgd wordt tegen twee partijen of, subsidiair, tegen de en bij gebrek aan de andere, niet kan, gesplitst worden om bij de Rechtbank van Koophandel te worden aanhangig gemaakt voor wat betreft de partij-handelaarster, en bij de Burgerlijke Rechtbank naar aanleiding van de hoedanigheid van de andere partij; dat het nodig is, ten einde het gevaar voor tegenstrijdige beslissingen te voorkomen, dat één en zelfde rechter van de zaak, in haar geheel, kennis neme;

dat de rechtsleer en de rechtspraak daarom beslissen dat, wanneer eisen gedeeltelijk in de normale bevoegdheid vallen van de Burgerlijke Rechtbank en gedeeltelijk in de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, de Burgerlijke Rechtbank moet verkozen worden en de Handelsrechtbank zich — ambtshalve desnoods — onbevoegd moet verklaren, indien voor die jurisdictie werd gedagvaard (W. B. R., artikelen 37bis en 37ter; Braas, Proc. civ., I, blz. 382, nr 726; Van Bauwel, Burg. Procesrecht, II, blz. 133, nr 383; Hof van Ber. Brussel, 12 Mei 1883, Pas. 1883, II, 370; Verbr. 12 Mei 1888, Pas. 1888, I, 234; idem, 13 April 1893, Pas. 1893, I, 167; R. v. K. Brussel, 2 Maart 1933, Dem. 1934, 291; R. v. K. Antwerpen, 19 Febr. 1936, R.W. 1935-36, bl. 1392; Oostende, 2 April 1933, Pas. 1935, III, 25);

Om deze redenen :

De Rechtbank,

.....
verklaart zich onbevoegd *ratione materiae*, enz.

BIBLIOGRAPHIE

Henri DE PAGE: *Le Problème de la lésion dans les contrats*. Bruxelles, Office de Publicité, 1946, 136 p. (Actualités sociales, nouvelle série.)

Het vraagstuk van de benadeling in de contracten tussen meerderjarigen — abstractie makend van het contract van verdeling — is naar de mening van Prof. De Page een der meest grootse en gelijktijdig een der meest ontmoedigende rechtsproblemen, die er bestaan. Sedert meer dan 15 eeuwen vormt het het voorwerp van discussie en nog steeds is men op zoek naar de oplossing.

In dit geschrift wordt door de bekende civilist de kwestie in haar verschillende aspecten op zeer volledige wijze gesteld. Na een historisch en rechtsvergelijkend overzicht, behandelt hij de technische grondslag van de benadeling in het positieve recht en de verschillende systemen, alsmede de oplossing van het vraagstuk naar Belgisch recht. De conclusies van De Page worden door hem zelf, bij wijze van synthese, op het einde van zijn verhandeling geformuleerd. Een algemene theorie van de benadeling, toepasselijk op alle contracten, kan slechts gevonden worden in de zin van een gequalificeerde benadeling, formule, die alleen, door de tussenkomst van het foutbegrip in hoofde van de begunstigde van het contract, de tegenstrijdige beginselen van de commutatieve rechtvaardigheid en de wilsautonomie zal vermogen overeen te brengen.

Van uit een meer algemeen standpunt gezien is de benadeling in de grond slechts een banale episode van de strijd der zwakken tegen de sterken. Zij kan derhalve in verband gebracht worden met artikel 1134 van de Code Civil, artikel, dat door De Page de « burgerlijke politie » genoemd wordt; want het beginsel van de wilsautonomie is slecht juist en gezond, wanneer de wederzijdse verhoudingen gelijk zijn en de « regels van het spel » geëerbiedigd worden. Deze opvatting dringt zich des te sterker op, vermits de gequalificeerde theorie er toe geleid heeft de fout: een anders ongunstige toestand uit te buiten, te bekrachtigen. Uit deze ongunstige toestand voordeel te trekken, zelfs zonder bedrog noch enigerlei dwang, is inderdaad een fout. Zij is gesteund op de gedachte van de loyaliteit bij het sluiten van de contracten, een uiterst gezond en nuttig idee, die het noodzakelijke en juiste tegenwicht vormt van het zuivere beginsel der wilsautonomie. Het zal daarom ook volstaan — meent De Page — deze gedachte enigmatische uit te diepen om er de algemene grondslag van de burgerlijke politie van artikel 1134 van te maken.

De verhandeling van De Page sluit met een gecommenteerd voorontwerp van wet. Het is te hopen, dat onze wetgevers minstens de tijd zullen vinden dit nieuwe en belangwekkende geschrift en voorstel van de Brusselsche hoogleraar te tezen.

D. K.

Mr. Dr. H. F. A. VOLLMAR: *Het Nederlands Handelsrecht*. Eerste deel. Zesde bijgewerkte druk. — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon N.V., 1946, 438 p.

De eerste druk van dit werk verscheen in 1930. Blijkens het toen geschreven voorwoord werd het in

gelijke geest opgevat als de «Schets van het Nederlandsch burgerlijk recht» van Veegens-Oppenheim, en «Het Nederlandsch Staatsrecht» van Kranenburg, en wilde het een middenweg houden tussen de meer uitvoerige handboeken van Molengraaff en Polak — die zich voor aanvankelijke oriëntering op het gebied van het handelsrecht niet volledig lenen — en de «Inleiding» van Molengraaff, die met name voor de doctorale studie te weinig geeft.

Het boek van Mr. Dr. Völlmar is derhalve aldus samengesteld, dat in doorlopende, nagenoeg niet door noten onderbroken tekst een verklaring gegeven wordt van de bepalingen van het Wetboek van Koophandel en van de overige wetten, die gewoonlijk bij de studie van het handelsrecht worden inbegrepen. Bij de behandeling van de stof werd de tekst der wet zoveel mogelijk op de voet gevolgd. Naast en bij de verklaring van de wet werd ook de practijk recht wedervaren, i.d.z. dat de essentiële rechtspraak van de Hoge Raad zo volledig mogelijk werd verwerkt.

Het feit, dat thans na enkele jaren een zesde druk van het «Nederlands Handelsrecht» kan verschijnen, bewijst voldoende, dat het werk in een behoefte voorziet.

In het eerste deel worden het gehele eerste boek van het Wetboek van Koophandel benevens een aantal belangrijke bijwetten behandeld. De inhoudopgave ziet er als volgt uit: 1. Het handelsrecht in het algemeen; 2. Oud en nieuw specifiek handelsrecht; 3. Boekhouding; 4. Handelszaak, handelsregister en handelsnaam; 5. Merken en octrooien; 6. Enige soorten van vennootschap en vereniging; 7. Beurzen van Koophandel; 8. Makelaars; 9. Kassiers; 10. Handelsagenten en handelsreizigers; 11. Commissionairs; 12. Vervoer; 13. Wissel- en chèquerecht; 14. Reclame of terugvordering in geval van faillissement; 15. Assurantie of verzekering in het algemeen; 16. Verzekering tegen de gevaren van brand, tegen die waaraan de voortbrengselen van de landbouw te velde onderhevig zijn en levensverzekeringen.

De rechtspraak werd bijgewerkt tot Januari 1946.

Voor de Belgische jurist, die het Nederlands handelsrecht wil leren kennen, is di tboek van Dr. Völlmar uiterst geschikt.

D. K.

WETGEVING

BESLUIT van 16 October 1947 betreffende de verkeerspolitie. Wijzigingen aan het algemeen reglement.

Karel, Prins van België, Regent van het Koninkrijk, Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, heil.

Gelet op de wet van 1 Augustus 1899, gewijzigd bij de wetten van 1 Augustus 1924 en 16 December 1935, betreffende de verkeerspolitie;

Hierzien het algemeen reglement op de verkeerspolitie;

Op de voordracht van de Minister van Openbare Werken;

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. De bepaling van het 5° van artikel 29 van voormeld algemeen reglement wordt ingetrokken en vervangen door de volgende:

«5° Bij het naderen van de top van een helling of van de top van de oprit naar een brug.»

Art. 2. De bepaling van het 5° van artikel 36 van voornoemd algemeen reglement wordt ingetrokken en vervangen door de volgende:

«5° Bij de naderen van de top van een helling of van de top van de oprit naar een brug.»

Art. 3. De bepalingen van de artikels 50, 51, 52 en 53 van voormeld algemeen reglement, die het voorwerp uitmaken van artikel 6 van het besluit van 18 October 1946 en waarvan de datum van inwerkingtreding vastgesteld is op 21 November 1947, worden ingetrokken.

De bepalingen van dezelfde artikels 50, 51, 52 en 53, die thans van kracht zijn, worden eveneens ingetrokken en vervangen door de volgende:

«Art. 50. Ter regeling van het verkeer bij splitsingen, aansluitingen of kruisingen, worden de openbare wegen op die plaatsen en bij het naderen er van als secundaire wegen of als hoofdwegen beschouwd.

» Art. 51. Worden steeds als secundaire wegen beschouwd:

» 1° De aardewegen;

» 2° De openbare wegen die niet verder lopen dan de aansluiting;

» 3° De dwarsverbindingen tussen de rijwegen van éénzelfde openbare weg;

» 4° De gedeelten van openbare wegen, zelfs hoofdwegen, die bij het naderen van een splitsing, aansluiting of kruising van een omgekeerde driehoek voorzien zijn (teken nr. 7 in de bij dit reglement gevoegde tabel I);

» Art. 52. In de bebouwde kommen worden als hoofdwegen beschouwd, met gelijke belangrijkheid:

» 1° De openbare wegen met meer dan één rijweg;

» 2° De openbare wegen waarop minstens één spoorweg loopt.

» Art. 53. Buiten de bebouwde kommen worden als hoofdwegen beschouwd, met gelijke belangrijkheid:

» A. De volgende radiale wegen:

» Weg nr 1 Brussel-Antwerpen-Breda;

» Weg nr 1bis Brussel-Boom-Antwerpen;

» Weg nr 2 Brussel-Hasselt-Maastricht;

» Weg nr 3 Brussel-Liège-Aachen;

» Weg nr 4 Brussel-Namur-Trier;

» Weg nr 5 Brussel-Charleroi-Rocroi;

» Weg nr 6 Brussel-Nivelles-Beaumont;

» Weg nr 7 Brussel-Mons-Maubeuge;

» Weg nr 8 Brussel-Tournai-Lille;

» Weg nr 9 Brussel-Ieper-Dunkerque;

» Weg nr 10 Brussel-Gent-Oostende.

» B. De wegen bebakend door kilometerpalen met rode kop.»

Art. 4. De bepalingen van artikel 55 van voormeld algemeen reglement, die het voorwerp uitmaken van artikel 7 van het besluit van 18 October 1946 en waarvan de datum van inwerkingtreding vastgesteld is op 21 November 1947, worden ingetrokken.

De bepalingen van bedoeld artikel 55 die thans van kracht zijn, worden eveneens ingetrokken en vervangen door de volgende:

«Art. 55. Bij samentreffing van hoofdwegen, alsmede in al de hierboven niet voorziene gevallen, moet de weggebruiker die een splitsing, aansluiting of kruising nadert, zich ten opzichte van degene die van rechts komt, gedragen als de weggebruiker van de secundaire weg.»

Art. 5. De bepalingen van artikel 13 van het besluit van 18 October 1946, waarbij artikel 133 van voormeld algemeen reglement gewijzigd en aangevuld wordt en waarvan de datum van inwerkingtreding vastgesteld is op 21 November 1947, worden ingetrokken.

De tekens fig. 19 en 20 van de bij het algemeen reglement op de verkeerspolitie gevoegde tabel IV, die voorzien zijn bij de door voorgaande alinea inge-

trokken bepalingen, worden van de lijst der officiële tekens geschrapt.

Art. 6. De bepalingen van artikel 14 van het besluit van 18 October 1946, betreffende de hoogte waarop de verkeerstekens dienen geplaatst en waarvan de inwerkingtreding vastgesteld is op 21 November 1947, worden ingetrokken.

De bepalingen van § 1 van artikel 136 van voormeld algemeen reglement, die thans van kracht zijn, blijven behouden.

Art. 7. De nummers 19 en 20 die door de bepalingen van artikel 15 van het besluit van 18 October 1946 werden toegevoegd aan de in § 3 van artikel 136 van voormeld algemeen reglement vermelde lijst, vallen weg.

Art. 8. De inwerkingtreding van de bepalingen van onderhavig besluit wordt vastgesteld als volgt:

1° De artikels 1, 2, 5 en 7, de dag van de bekendmaking van onderhavig besluit in het Belgisch Staatsblad;

2° De artikels 3, 4 en 6, na een termijn van vijftien dagen die aanvangt op de dag van bovenbedoelde bekendmaking.

Art. 9. De Minister van Openbare Werken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, de 16 October 1947.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

De Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen zal haar plechtige openingszitting houden op Zaterdag 13 December aanstaande.

Mr Antoon Fimmers zal de openingsrede houden met als onderwerp « Thomas Morus, onze Confrater ».

CONFERENCE DU JEUNE BARREAU D'ANVERS

Op Zaterdag 25 October l.l. hield de Conférence du Jeune Barreau d'Anvers haar plechtige openingszitting in de Assisenzaal van het Gerechtshof te Antwerpen.

De voorzitter, Mr. Dieryck, opende de vergadering voor een propvolle zaal en menigvuldig waren de hoogwaardigheidsbekleders en magistraten, die er aan gehouden hadden deze plechtigheid bij te wonen.

Op uitstekende wijze introduceerde Mr Dieryck de feestredenaar, Mr Alexander Diercxsens, die als onderwerp gekozen had « Dernière sentence ».

De bedoeling van deze rede was een schets te geven van de praktijk der strafrechtelijke procedure, zoals ze onder het oude regime bestond voor de Vierschaar te Antwerpen. De spreker had in de archieven het geval opgedolven van zekere Mertens, wie een misdaad ten laste werd gelegd en te wiens opzichte al de voorschriften der questie-procedure werden toegepast. Het werd voor Mr Diercxsens de gelegenheid om een brede schildering op te hangen van de methodes der vroegere strafvordering, waarvan, helaas, zoveel landgenoten in de bezettingsperiode bij de politiediensten van de bezetter opnieuw het slachtoffer zijn geweest.

In een sierlijke taal wist Mr Diercxsens zijn gehoor onafgebroken te boeien en langdurige toejuichingen begroetten deze schitterende rede.

Na de feestredenaar sprak de heer Stafhouder Mr C. Smeesters de gebruikelijke rede uit, waarin hij het edel karakter onderlijnde van de zending der balie, de jongeren opriep zich met hart en ziel te geven aan het beroep dat ze hadden gekozen waarbij hij tevens de lof sprak van de feestredenaar.

De heer Stafhouder nam deze gelegenheid te baat om een lans te breken voor de toelating der vrouwen tot de magistratuur, waarna hij, volgens traditie, de overleden confraters herdacht. Hij deed het met zijn gekende wel sprekendheid, die bij de toehoorders een warm applaus verwekte.

Het was een uiterst gelukte zitting, die eer doet aan de Conférence du Jeune Barreau.

MEDEDELINGEN

UITBREIDING VAN DE NATURALISATIES IN FRANKRIJK

Zoals bekend werd door de Franse regeringen, sinds het beëindigen van de oorlog, herhaaldelijk verklaard, dat de voorschriften betreffende de naturalisatie van vreemdelingen zouden worden vereenvoudigd en dat tot een aanzienlijke uitbreiding van de naturalisaties zou worden overgegaan. Het is voor de lezers van het Rechtskundig Weekblad wellicht interessant er op te wijzen, dat een aantal richtlijnen desbetreffende te vinden zijn in de *Circulaire* van 23 April 1947 (Journal officiel, 27 April 1947).

Deze *Circulaire* legt er vooreerst de nadruk op, dat het een noodzakelijk belang voor Frankrijk is, de buitenlandse handelslieden te weren, maar de installatie van kinderrijke en werkzame gezinnen te bevorderen. Bij de aanvragen van naturalisaties zal er derhalve een prioriteit worden verleend ten gunste van mijnarbeiders, oud-strijders, weerstanders en oorlogsweduwen, industrie- en landbouwarbeiders, boeren en pachters, vaders van huisgezinnen met tenminste drie kinderen en vreemdelingen, van wie verwacht kan worden, dat zij buitengewone diensten op het gebied van de techniek, de wetenschappen, de kunsten en letteren, aan Frankrijk zullen bewijzen.

De voorwaarde tot assimilatie van de vreemdeling met de Franse gemeenschap mag niet op een te restrictieve wijze worden geïnterpreteerd; o.m. zal er geen overdreven belang mogen gehecht worden aan de uitwendige tekens zoals de kennis van de Franse taal; de goede assimilatie van de kinderen kan een voldoende reden zijn om aan niet genoegzame geassimileerde ouders de naturalisatie toe te staan.

Wat de verfransing der namen betreft, moet er van uitgegaan worden, dat de naam zijn buitenlands aspect en klank verlieze, en dat zij zal moeten worden doorgevoerd, zelfs wanneer de uitspraak van de naam tot geen ernstige moeilijkheid aanleiding geeft.

In verband met deze kwestie kan ook de aandacht gevestigd worden op het decreet van 30 Juni 1946 betreffende de aflevering aan vreemdelingen van tijdelijke, gewone en bevoorrechte verblijfstoelatingen. Een circulaire van 10 Februari 1947 heeft de toepassing van de bepalingen van dit decreet nader geregeld.

STAATSNODDRECHT EN DEMOCRATIE

In het Nederlands Juristenblad van 25 October 1947 bespreekt Mr. E. Brongersma een publicatie van Mr. A. A. L. F. van Dullemen, met de hierbovenvermelde titel. Het probleem van het staatsnoodrecht, ontstaan tengevolge van het verblijf der Nederlandse regering te Londen tijdens de Duitse bezettingsjaren, stelt zich ook, zij het op enigszins andere wijze, voor de Belgische jurist. De inleidende beschouwingen van Mr. Brongersma zullen door iedereen beaamd worden. «Wie Kranenburgs handboek naslaat — aldus Mr. Brongersma — en daar in het artikelenregister tevergeefs naar het woord «staatsnoodrecht» zoekt, beseft plotseling weer sterk de onstellende verandering, die er in ons staatsrecht heeft plaats gevonden. Wat een tiental jaren geleden nog slechts van zuiver academische waarde was, een niet eens overmatig belangwekkende theorie, is nu bittere en zware actualiteit geworden. Ontstellend en bitter is dit feit voor iedereen die met het Nederlandse staatsrecht te maken heeft, dat wil dus zeggen, voor ieder Nederlands burger. De een verzoent er zich noodgedwongen gemakkelijker mede dan de andere, maar het ligt voor de hand, dat deze berusting nu juist de jurist niet zo zonder veel bezwaren afaaft. Waar de nood de wetten breekt voelt hij de grondslagen van zijn wetenschap en de waarde van zijn levenstaak in het geding. Wettige en traditionele vormen worden ter zijde geschoven en hoe zal hij, wiens studie hem bij uitstek inzicht in de betekenis van de vorm heeft geschonken, dit gelaten aanvaarden?»

Staatsnoodrecht is een verontrustend verschijnsel, en het is een goed ding, dat het verontrustend blijft, en dat onze neiging tot gemakzuchtige rust telkens en telkens weer verstoord wordt door hen, die met wetenschappelijk gezag en bekwaamheid ons de scherpte van deze doorn in het jurisdische vlees bij voortdurende in herinnering brengt.»

DE BIBLIOTHEEK VAN DE GROTE RAAD TE MECHELEN

De bibliotheek van de Grote Raad der Nederlanden — *notre Parlement et court souveraine de tous nos comtés, pays et seigneuries de par dechà* —, sinds 1473 te Mechelen gevestigd, werd op het einde der XVIIIe eeuw op de stedelijke bibliotheek (stadsarchief) te Mechelen ondergebracht. Zij bestaat uit een verzameling van ongeveer zeshonderd rechtsboeken uit de XVIe, XVIIe en XVIIIe eeuw, — die als enig in geheel de Nederlanden mag beschouwd worden en rijker is dan het fonds Van Hulthem der Kon. Bibliotheek te Brussel en het fonds der oude rechtsboeken van de Kon. Bibliotheek te Den Haag — en uit een vierhonderdtal canonniekrechtelijke werken, voortkomende van de bibliotheek van kardinaal d'Alsace. Tot nog toe waren deze werken moeilijk toegankelijk voor belangstellenden, daar deze verzameling geen volledig gescheiden fonds vormde bij de Mechelse stadsbibliotheek en ook omdat verschillende werken nog niet konden geïdentificeerd worden. Thans gaan enkele specialisten van het oude recht deze schat onderzoeken, identificeren en rangschikken, zodat binnen afzienbare tijd deze bibliotheek ter beschikking zal staan van de vorsers van ons oud-vaderlands recht. Wanneer dit werk beëindigd is, waarom zouden onze professoren in de rechtsgeschiedenis en in de «inleiding tot de studie van het burgerlijk recht» dan met hun studenten niet hun eerste seminarielessen, gewijd aan de rechtsbronnen en

de auteurs (er zijn trouwens een hele reeks Franse coutumes), te Mechelen komen geven, waar de studenten al de besproken werken zouden kunnen inzien?

Het ware verder te hopen dat dit initiatief moge bijdragen tot het opwekken van een grotere belangstelling voor de studie van de Grote Raad. Is het in dit verband niet treurig dat b.v. de procesbundels — en dat zijn er tienduizenden —, die de notulen en de beslissingen bevatten van al de processen, destijds vóór het hoogste rechtscollege der Nederlanden gevoerd, nog niet eens getrieerd en behoorlijk gecatalogeerd werden op het Rijksarchief te Brussel, waar deze stukken liggen opgestapeld? Het spreekt van zelf dat het depouilleren en de studie van dergelijk tot nog toe nooit aangeroerd materiaal van zeer groot belang zou zijn voor de kennis niet alleen van onze nationale rechtsgeschiedenis, maar eveneens voor de algemene geschiedenis der oude Nederlanden.

Het zou, in verband met dit probleem, wel de moeite lonen te onderzoeken of het gehele archief samen met de bibliotheek van de Grote Raad niet terug te Mechelen, de stad waar dit organisme meer dan driehonderd jaar functioneerde, zou kunnen worden samengebracht, zij het in een klein afzonderlijk Rijksdepot, dat op het stedelijk archiefdepot zou kunnen ingericht worden. Zulks zou de studie en de belangstelling van dit voor onze rechtsgeschiedenis hoogst belangrijk organisme alleszins in de hand werken.

L. Th. M.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlandsch Juristenblad, afl. 37 - 1 Nov. 1947.

Mr. A. A. L. F. Van Dullemen, Het wetsontwerp op de economische delicten. — Prof. Mr. J. C. Van Oven, Amende honorable aan Elseviers Weekblad. — Prof. Mr. Dr. G. Van den Bergh en Mr. L. Vooyt, De Grondwettelijkheid van gemeentelijke bibliotheekverordeningen. — Mr. C. Berkhouwer, Wettelijk onrecht. — Mr. M. Knap, Rechtspraak op «geheime» stukken.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, nr. 4006, 1 November 1947.

M. L. E. H. Rutten, Schijnhandelingen. Fiduciaire rechtshandelingen, Handelingen in fraudem legis. Handelingen in fraudem creditorum. — E. J. A. Marcus, Gedwongen eigendomsovergang.

Advocatenblad. 15 Oktober 1947, nr. 8.

Mr. M. Bos Izn., De eerste plechtige sluitingszitting der vereniging «De jonge balie bij den hoogen raad der Nederlanden» op 14 Juni 1947. — Mr. D. Giltay Veth, Bezoek aan Kopenhagen. — J. W. Frowein, De rechtshulp aan on- en minvermogens. — H. J. Marius Gerlings, Verwarring van functies.

Journal des Tribunaux. 2 November 1947, nr. 3742.

M. Paul Van der Straeten, Réflexions sur la collaboration intellectuelle. — Corbieux, La loi du 1er octobre 1947 sur la réparation des dommages de guerre aux biens privés.

Revue Pratique du Notariat Belge. Nr 2296, 10-20-30 Oktober 1947.

J. Van de Vorst, Le nouveau code des droits de timbre.